

REZULTATI JANUARSKEGA ŠTETJA
VODNIH PTIC LETA 2009 V SLOVENIJI

**Results of the International Waterbird
Census (IWC) in January 2009 in Slovenia**

LUKA BOŽIČ

DOPPS - BirdLife Slovenija, Kamenškova ulica 18,
SI-2000 Maribor, Slovenia, e-mail: luka.bozic@dopps.si

Januarsko štetje vodnih ptic (IWC) poteka v Sloveniji od leta 1988, leta 1997 pa je bilo prvič zastavljeno kot celosten, koordiniran in standardiziran popis vodnih ptic na ozemlju celotne Slovenije (STUMBERGER 1997). Od takrat naprej štetje pokriva vse večje reke, celotno Obalo in večino pomembnejših stoječih vodnih teles v državi (STUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002 & 2005, BOŽIČ 2005, 2006, 2007 & 2008). K temu sta pripomogla predvsem dobra organizacija in veliko število sodelujočih prostovoljnih popisovalcev. V poročilu so predstavljeni rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2009.

Januarsko štetje vodnih ptic je leta 2009 potekalo 17. in 18.1. Organizacija, potek, uporabljena metoda štetja in popisni obrzci so bili takšni kot leta 1997 (STUMBERGER 1997). Za organizacijo popisovalcev na osmih števnih območjih so bili zadolženi lokalni koordinatorji. Pri obdelavi in predstavitvi rezultatov smo upoštevali tudi nekatere podatke, zbrane zunaj organiziranega štetja, vendar največ teden dni pred ali po koncu tedna, predvidenega za štetje. Kormorane *Phalacrocorax carbo*, z izjemo števnih območij Notranjske in Primorske ter reke Kolpe, smo sistematično šteli na znanih in domnevnih skupinskih prenočiščih, prav tako tudi galebe Laridae na števnem območju Drave in velike bele čaplje na Ljubljani. Na števnem območju Drave smo na prenočiščih šteli tudi pritlikave kormorane *P. pygmaeus*, na Obali pa vranjke *P. aristotelis* pri Debelem rtiču. Mokože *Rallus aquaticus* smo na ptujskih studenčnicah, potoku Črnec, in še nekaterih manjših lokalitetah šteli s pomočjo predvajanja posnetka oglašanja. Metoda je podrobneje opisana v BOŽIČ (2002). V štetje so bile tako kot vsako leto vključene vrste iz naslednjih skupin ptic: slapniki Gaviidae, ponirki Podicipedidae, kormorani Phalacrocoracidae, čaplje Ardeidae, plovci Anatidae, tukalice Rallidae, žerjavi Gruidae, pobrezniki Charadriiformes ter belorepec *Haliaeetus albicilla*, vodomec *Alcedo atthis* in povodni kos *Cinclus cinclus*.

V podnebnem pogledu so bile značilnost januarja 2009 nizke temperature, ki so bile v večjem delu Slovenije pod dolgoletnim povprečjem, decembra 2008 pa je bila temperatura povsod nad dolgoletnim povprečjem. Decembra 2008 je bilo v notranjosti hladnih le nekaj zadnjih dni v mesecu. Izrazito hladna je bila prva polovica januarja, medtem ko je bila druga polovica toplejša od povprečja. Najnižje temperature, ki so v notranjosti povsod presegle -10°C , na Obali in Primorskem pa -5°C , so v večini krajev nižinskega sveta izmerili med 9. in 12.1. Najvišje temperature, večinoma med 9 in 13°C , so izmerili med 18. in 20.1. Odklon od povprečne temperature zraka v januarju je bil v večjem delu Slovenije do -1°C , v prvi polovici meseca pa ponekod tudi več kot -5°C . Dolgoletno povprečje padavin je bilo decembra preseženo povsod po državi, januarja pa povsod razen JZ in dela SZ Slovenije. Decembra je bil največji presežek v severni Sloveniji (do 3.3-kratna količina padavin), januarja pa v delu SV Slovenije (do 2.5-kratna količina padavin).

V SV Sloveniji je bil januar 2009 eden najbolj namočenih doslej. Padavine so bile v notranjosti Slovenije decembra 2008 večinoma v obliki dežja, januarja pa snega. Januarja ni bilo snežne odeje samo na Obali in Goriškem (CEGNAR 2008 & 2009). Pretoki rek so bili decembra povsod večji kot v dolgoletnem primerjalnem obdobju, najbolj izrazito v zahodni in osrednji Sloveniji (do 3-krat večji od povprečja). V SV delu države, kjer je bila vodnatost manjša, so bili pretoki še vedno do 50% večji kot navadno v decembru. Nekatere reke v zahodni, osrednji in južni Sloveniji so poplavljalje. Srednji mesečni pretoki rek so bili v prvi polovici januarja majhni, po 18.1. pa so se zaradi taljenja snega povečali (STROJAN 2008 & 2009). Dne 17.1.2009 je bilo na Primorskem delno jasno z zmerno oblačnostjo, drugod se je po nižinah večji del dneva zadrževala megla ali nizka oblačnost, ki je zlasti v jutranjih urah ponekod močno ovirala štetje. Najvišje dnevne temperature so bile od -2 do 4°C , na Primorskem od 8 do 11°C . Dne 18.1.2009 je prevladovalo oblačno vreme, v osrednji, južni in zahodni Sloveniji je ponekod občasno deževalo (MARKOŠEK 2009).

V času štetja je bila večina odsekov na rekah nezaledenela. Zaledeneli so bili deli alpske Drave (nekateri v celoti, večina 1/4), deli panonske Drave (nekateri 1/2, večina 1/4), zgornji del Meže (do 1/2), deli Dravinje (do 3/4), večji del Pesnice (zgornji del v celoti, drugod do 3/4), zgornji del Sčavnice (do 3/4), zgornji del Ledave (do 3/4), nekateri odseki zgornjega dela Savinje in zgornje Save (do 1/4), Sotla (do 3/4), nekateri odseki spodnjega dela Kolpe (do 1/2) in skrajni zgornji del Idrijce (1/4). Na panonski

Tabela 1: Število vseh in pregledanih popisnih odsekov ter njihova skupna dolžina na posameznem števničnem območju v januarskem štetju vodnih ptic (IWC) leta 2009 v Sloveniji**Table 1:** Number of all and surveyed sections and their total length in separate count areas during the International Waterbird Census (IWC) in Slovenia

Števno območje/ Count area	Št. vseh popisnih odsekov/ Total no. of survey sections	Dolžina/ Length (km)	Št. pregledanih odsekov/ No. of sections surveyed	Dolžina/ Length (km)
Mura	61	220.2	59	203.1
Drava	138	374.4	131	343.6
Savinja	30	94.5	28	69.1
Zgornja Sava	100	309.0	97	294.7
Spodnja Sava	71	272.7	54	185.0
Kolpa	14	118.0	10	86.8
Notranjska & Primorska	39	250.9	33	218.3
Obala	12	42.6	12	42.6
Skupaj / Total	465	1682.3	424	1443.2

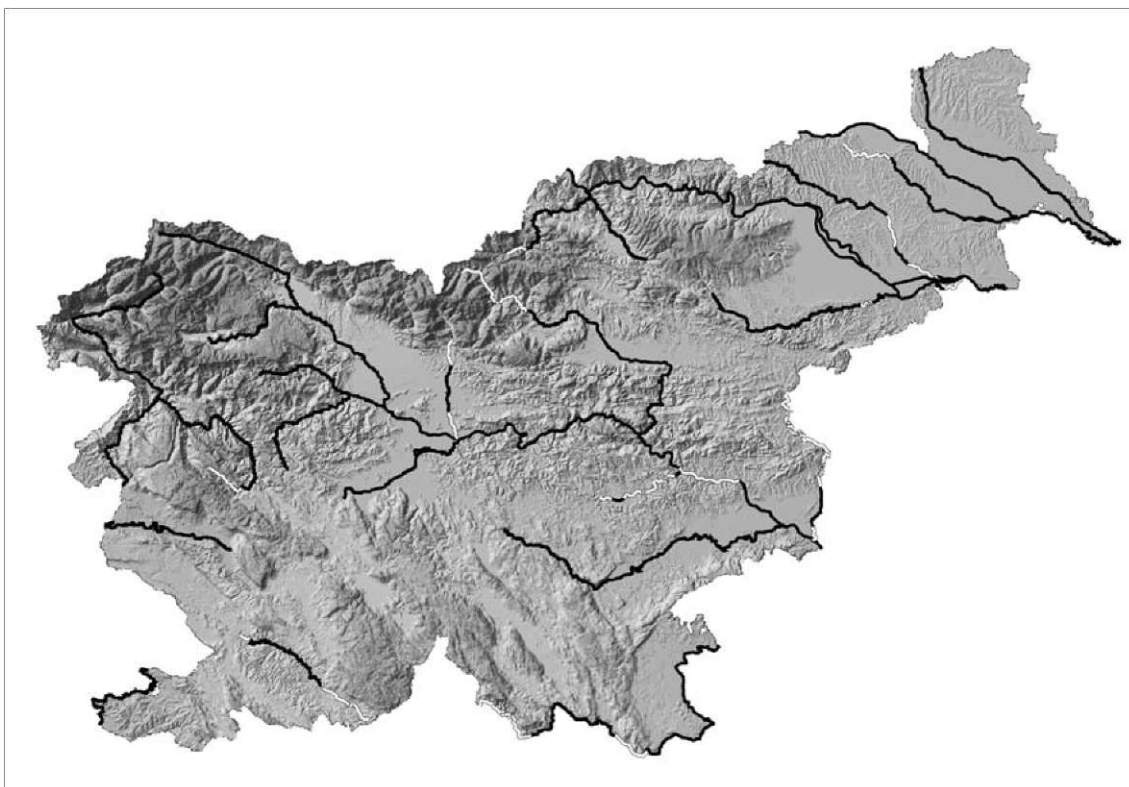
Tabela 2: Število vseh in pregledanih lokalitet na posameznem števničnem območju v januarskem štetju vodnih ptic (IWC) leta 2009 v Sloveniji**Table 2:** Number of all and surveyed localities in separate count areas during the International Waterbird Census (IWC) in Slovenia

Števno območje/ Count area	Št. vseh lokalitet — stojee vode/ Total no. of localities (stagnant waters)	Št. vseh lokalitet — tekoee vode/ Total no. of localities (streams)	Št. pregledanih lokalitet — stojee vode/ No. of surveyed localities (stagnant waters)	Št. pregledanih lokalitet — tekoee vode/ No. of surveyed localities (streams)
Mura	63	7	61	7
Drava	42	21	27	12
Savinja	13	6	8	3
Zgornja Sava	18	16	11	12
Spodnja Sava		9	8	7
Kolpa	1	2	1	1
Notranjska & Primorska	18	28	17	23
Obala	13	2	11	0
Skupaj / Total	177	90	143	60

Dravi sta bila v celoti zaledenela akumulacija Melje in zgornji del dovodnega kanala HE Zlatoličje. Delno zaledenenele so bile naslednje akumulacije na rekah: Ptujsko jezero (3/4), Ormoško jezero (3/4), HE Moste (1/2), Trbojsko jezero (3/4) in Zbiljsko jezero (1/4). Rečne akumulacije Gajševsko jezero, Ledavsko jezero ter Klivnik in Mola so bile zaledenene v celoti. Med pomembnejšimi stojječimi vodami so bili delno zaledeneli Blejsko jezero (1/2), zadrževalnik Vogršček (1/4) ter gramoznici Vrbina in Stari grad (3/4). Šaleška jezera, Bohinjsko in Cerkniško jezero so bili zaledeneli skoraj v celoti (> 95%), jezera v Pesniški dolini, Zovneško in Kočevsko (Rudniško) jezero pa v celoti. Ribniki in gramoznice na Dravskem in Ptujskem polju

so bili brez izjeme zaledeneli v celoti. Redke gramoznice v Pomurju so bile zaledenene 3/4 ali več, velika večina pa v celoti. Podobno je bilo tudi s stojječimi vodami na območju Savske ravnin in spodnjega Posavja. Stojčea vodna telesa in nekateri manjši potoki so bili delno zaledeneli tudi na Primorskem (do 3/4), na Obali pa je bil 1/4 zaledenel samo sladkovodni del Škocjanskega zatoka.

Leta 2009 je v januarskem štetju vodnih ptic sodelovalo 228 prostovoljnih popisovalcev. Pregledali smo 424 popisnih odsekov na rekah v skupni dolžini 1443.2 km, kar je 85.8% celotne dolžine rek, vključenih v popis (tabela 1). Poleg tega smo pregledali tudi 203 lokalitete (143 stojječih voda in 60 potokov),

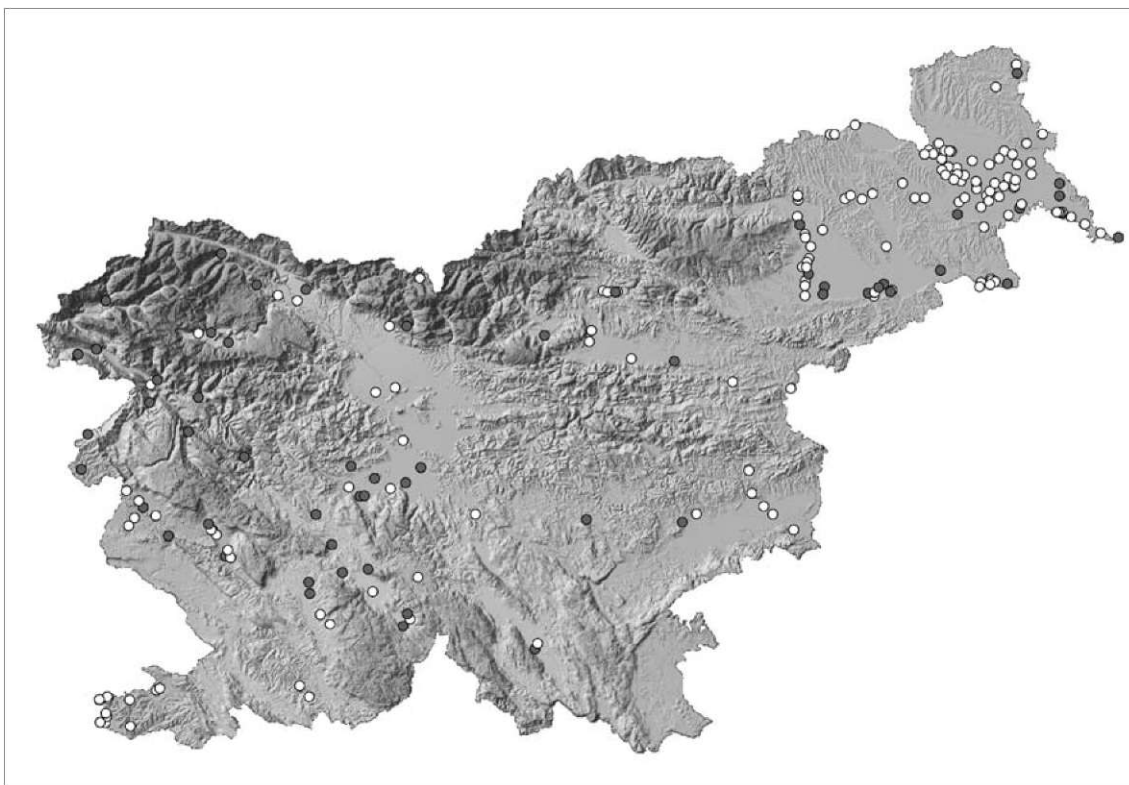
Slika 1: Popisni odseki januarskega štetja vodnih ptic (IWC) na rekah v Sloveniji leta 2009; črne črte označujejo pregledane, bele pa nepregledane odseke

Figure 1: Survey sections of the International Waterbird Census (IWC) on rivers in 2009 in Slovenia, with black lines indicating surveyed and white lines unsurveyed sections

od skupno 267 (tabela 2). S tem je bila v letu 2009 ponovno dosežena največja pokritost vodnih teles v doslej opravljenih januarskih štetjih vodnih ptic na ozemlju Slovenije. Štetje smo leta 2009 po večletnem premoru opravili tudi na nekaterih delih na Sotli, Mirni in Reki. Popisne odseke, pregledane v štetju leta 2009, prikazuje slika 1, distribucijo pregledanih lokalitet pa slika 2.

Skupaj smo prešteli 54 428 vodnih ptic, ki so pripadale 67 vrstam. Poleg tega smo zabeležili še en takson, in sicer križanca. To je peto največje število vodnih ptic in drugo največje število vrst, prešteti med januarskim štetjem vodnih ptic v Sloveniji od leta 1997. Tako kot vsa leta prej smo tudi leta 2009 največje število vodnih ptic zabeležili na števnem območju reke Drave, in sicer 23 240. To je 43.5% vseh vodnih ptic, prešteti v Sloveniji. Leta 2009 ni število vodnih ptic na nobenem drugem števnem območju presežlo 10 000 osebkov, število 5000 osebkov pa je bilo preseženo na števnih območjih Obale (8296 os.; 15.5% vseh vodnih ptic) in Zgornje Save (7032 os.; 13.2%

vseh vodnih ptic). Mlakarica *Anas platyrhynchos* je bila v štetju leta 2009, tako kot v vseh prejšnjih štetjih, daleč najštevilnejša vrsta (20 250 os.; 37.9% vseh vodnih ptic). Po številu prešteti osebkov sledijo liska *Fulica atra* (6312 os.; 11.8% vseh vodnih ptic), kormoran (4749 os.; 8.9% vseh vodnih ptic), rumenonogi galeb *Larus michahellis* (4091 os.; 7.7% vseh vodnih ptic) in rečni galeb *Larus ridibundus* (4038 os.; 7.6% vseh vodnih ptic). Te vrste so bile med petimi najštevilnejšimi že leta 2008, vendar v nekoliko drugačnem vrstnem redu. Število 1000 prešteti osebkov so presežli še mali ponirek *Tachybaptus ruficollis*, labod grbec *Cygnus olor*, kreheljc *Anas crecca*, čopasta črnica *Aythya fuligula* in zvonec *Bucephala clangula*. Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2009 po shemi razdelitve na osem števnih območij (BOŽIČ 2007 & 2008) so predstavljeni v tabeli 3. V dodatku (tabela 4) so števna območja podrobneje razdeljena na posamezne reke in območja z večjim številom lokalitet, kot so poplavne ravnice, doline, ravnine ipd.

Slika 2: Lokalitete, pregledane med januarskim štetjem vodnih ptic (IWC) v Sloveniji leta 2009 (beli krogi - stoječe vode; temni krogi - potoki - manjše reke)

Figure 2: Localities surveyed during the International Waterbird Census (IWC) in 2009 in Slovenia (white circles - stagnant waters, dark circles - streams)

Leta 2009 smo prvič med januarskim štetjem vodnih ptic zabeležili kravjo čapljo *Bubulcus ibis* (Soča — potok Reka, Goriška brda) in belolice gos *Branta leucopsis* (Drava — Maribor). Slednja je v seznamu ugotovljenih ptic Slovenije uvrščena v kategorijo E (ubežnice) (BOŽIČ 2001). Od redkejših vrst smo opazovali še laboda pevca *Cygnus cygnus* (drugič v trinajstih letih štetja IWC od 1997), žerjavo *Grus grus* (drugič), regljo *Anas querquedula* (tretjič) in črna martinca *Tringa erythropus* (petič, vendar prvič v zadnjih šestih letih). Zimsko opazovanje reglje je izjemen podatek, saj gre za izrazito migratorno vrsto, ki je v tem času v Evropi redko zabeležena (SCOTT & ROSE 1996). Leta 2009 smo prešteli največje število kormoranov *Phalacrocorax carbo*, pritlikavih kormoranov *P. pygmaeus*, belo-elih gosi *Anser albifrons*, velikih žagarjev *Mergus merganser* in malih martincev *Actitis hypoleucos* v okviru januarskih štetij vodnih ptic doslej. Najmanjšega števila nismo leta 2009 zabeležili pri nobeni vrsti. Število prešteti osebkov je bilo glede na število januarske populacije v zadnjih nekaj

letih razmeroma majhno pri veliki beli *Casmerodius albus* in sivi čaplji *Ardea cinerea*. To stanje je podobno kot leta 2006 (zadnje štetje z nizkimi januarskimi temperaturami pred 2009), pripišemo pa ga lahko snežni odeji v večjem delu države, ki je čapljam oteževala prehranjevanje na kmetijskih površinah. Veliko število kormoranov potrjuje domnevo, da je število prezimujoče populacije v izrazito mrzlih zimah pri nas precej večja kot v povprečnih oziroma toplih zimah. Razmeroma veliko belo-elih gosi na Dravi je verjetno povezano s pojavljanjem velike jate (nekaj tisoč osebkov), ki je v januarju 2009 prenoevala na akumulaciji Donja Dubrava na hrvaškem delu Drave (neobjavljeno). V letošnjem štetju zabeleženo število belo-elih gosi presega 1% srednjeevropske oziroma panonske zimske populacije vrste, ki je 250 osebkov (DELANY & SCOTT 2006).

Leta 2009 v nasprotju z nekaj predhodnimi leti nismo na nobenem števnem območju prešteli največjega in tudi ne najmanjšega števila vodnih ptic v dosedanjih januarskih štetjih. Število najštevilnejše

Tabela 3: Število prešteti vodnih ptic na posameznem števnem območju in v celotni Sloveniji med januarskim štetjem vodnih ptic (IWC) leta 2009 (1 - Mura, 2 - Drava, 3 - Savinja, 4 - Zgornja Sava, 5 - Spodnja Sava, 6 - Kolpa, 7 - Notranjska & Primorska, 8 - Obala)

Table 3: Number of waterbirds counted in separate count areas and in entire Slovenia during the International Waterbird Census (IWC) in 2009 (1 - Mura, 2 - Drava, 3 - Savinja, 4 - Upper Sava, 5 - Lower Sava, 6 - Kolpa, 7 - Notranjska & Primorska, 8 - Coast)

Vrsta / Species	1	2	3	4	5	6	7	8	Skupaj / To
<i>Gavia stellata</i>								1	1
<i>Gavia arctica</i>								77	77
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	7 ⁰	355	20	301	212	53	86	148	1245
<i>Podiceps cristatus</i>	2	48	9	28	16		3	126	232
<i>Podiceps grisegena</i>		1			3			2	6
<i>Podiceps nigricollis</i>				2	2			46	50
<i>Phalacrocorax carbo</i>	414	257 ¹	410	321	53 ¹	123	155	224	4749
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>								99	99
<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	4	376							380
<i>Botaurus stellaris</i>		1	1	1				3	6
<i>Bubulcus ibis</i>							5		5
<i>Egretta garzetta</i>								122	122
<i>Casmerodius albus</i>	113	118		21	34	1	24	29	340
<i>Ardea cinerea</i>	10 ⁵	21 ⁵	52	212	10 ⁷	12	158	74	935
<i>Ciconia ciconia</i>		1							1
<i>Cygnus olor</i>	364	642	12 ⁵	224	265	6	17	10	1653
<i>Cygnus cygnus</i>		2							2
<i>Anser fabalis</i>	5	72			2				79
<i>Anser albifrons</i>		57 ¹							57 ¹
<i>Anser anser</i>		1		1			1	4	7
<i>Branta leucopsis</i>		1							1
<i>Tadorna tadorna</i>								16	16
<i>Cairina moschata</i>		1	8						9
<i>Aix galericulata</i>				1					1
<i>Anas penelope</i>	8	15 ²	4	11	3	2		244	424
<i>Anas strepera</i>		36	1	11	8	3		59	118
<i>Anas crecca</i>	295	821	33	10	100	39	3	659	1960
<i>Anas platyrhynchos</i>	3022	7183	1269	4378	1701	612	1142	943	20250
<i>Anas acuta</i>		2							2
<i>Anas querquedula</i>				2					2
<i>Anas clypeata</i>				2			1	76	79
<i>Aythya ferina</i>	18	420	10	34	80		2	3	567
<i>Aythya nyroca</i>				1	5				6
<i>Aythya fuligula</i>	2	888	12	240	54	1			1197
<i>Aythya marila</i>		8			1				9
<i>Aythya ferina</i> X <i>Aythya nyroca</i>				1					1
<i>Clangula hyemalis</i>				1					1
<i>Melanitta nigra</i>		1							1
<i>Melanitta fusca</i>		7		2				2	11
<i>Bucephala clangula</i>	35	892	6	28	7	6	15	19	1008
<i>Mergellus albellus</i>	2	46			5		1		54
<i>Mergus serrator</i>				1				73	74
<i>Mergus merganser</i>	29	144	15	207	5		41		441
<i>Haliaeetus albicilla</i>	2	3			1	2			8
<i>Rallus aquaticus</i>	14	26	4	3	13		4	9	73
<i>Gallinula chloropus</i>	25	16	27	7 ¹	44	8	15	15	221
<i>Fulica atra</i>	180	3460	729	621	634	122	6	560	6312
<i>Grus grus</i>		1							1
<i>Charadrius alexandrinus</i>								2	2
<i>Pluvialis squatarola</i>								2	2
<i>Vanellus vanellus</i>								39	39
<i>Calidris minuta</i>								7	7
<i>Calidris alpina</i>								12	12
<i>Gallinago gallinago</i>	3	11		16	9		5	14	58
<i>Scolopax rusticola</i>						1		2	3
<i>Numenius arquata</i>	1							18	19
<i>Tringa erythropus</i>								1	1
<i>Tringa totanus</i>								4	4
<i>Tringa nebularia</i>								8	8
<i>Tringa ochropus</i>	33	16							49
<i>Actitis hypoleucos</i>	3		1		2			10	16
<i>Larus melanocephalus</i>								3	3
<i>Larus ridibundus</i>	2	1649	41	17	28		10	2291	4038
<i>Larus canus</i>		901	48	1	6		2	20	978
<i>Larus michahellis</i>	6	1500	4	3	2		397	2179	4091
<i>Sterna sandvicensis</i>								22	22
<i>Alcedo atthis</i>	19	18	8	3	19	1	12	19	99
<i>Cinclus cinclus</i>		63	18	256	35		198		57 ⁰
Skupaj / Total	4776	23240	2055	7032	3934	992	2303	8296	53428

vrste, mlakarice, je bilo razmeroma majhno, zlasti na števnem območju Drave, saj je bilo število mlakaric leta 2009 tam najmanjše v zadnjih osmih letih. Nekaj je k temu gotovo prispevala zaledenost praktično vseh stoječih vodnih teles, kjer je mlakaric v zimah z višjimi temperaturami sicer dokaj veliko. Skladno s trendom, ki ga opazujemo že od začetka tega desetletja, smo ponovno zabeležili največje število velikih žagarjev. To povečevanje številčnosti je opazno predvsem zaradi porasta populacije na števnem območju Zgornje Save, medtem ko je na drugem zelo pomembnem območju, reki Dravi, populacija v zadnjih letih stabilna. Poleg tega smo večje število velikih žagarjev zabeležili tudi na Muri in Soči. Za štetje leta 2009 so bila ponovno značilna majhna števila pobjeznikov na Obali, kar opazamo že nekaj let zapored. Zlasti v Sečoveljskih solinah se v zadnjih letih več ne zadržujejo večje jate prib. *Vanellus vanellus*, spremenljivih prodnikov *Calidris alpina* in rdečenogih martinov *Tringa totanus*.

Zahvala: Vsem popisovalcem, ki so šteli vodne ptice, gre zasluga, da smo ponovno sistematično in hkrati popisali vse pomembnejše vodne površine v Sloveniji. Brez nesebičnega truda to ne bi bilo mogoče. Lokalni koordinatorji so požrtvovalno organizirali mrežo popisovalcev na števnih območjih. Vsem najlepša hvala.

Leta 2009 so v januarskem štetju vodnih ptic sodelovali: Branko Bakan, Danica Barovič, Ernest Bedič, Johann Brandner, Gregor Domanjko, Franc Ferik, Borut Ficko, Mojca Horvat, Darko Ipša, Igor Kolenko, Franc Kosi, Valika Kuštor, Anton Lejko, Barbara Lešnjek, Kristjan Malačič, Cvetka Marhold, Janez Maroša, Marjan Mauko, Valentina Novak, Christine Pfeifhofer, Hartwig Pfeifhofer, Monika Podgorelec, Ingrid Puhr, Seppi Ringert, Janja Miladinovič, Milan Rus, Gerald Salzer, Willi Stani, Vojko Stolnik, Srečko Tropenauer, Branko Vajndorfer, Marjan Vaupotič, Seppi Wolf, Željko Salamun, Bernard Zanjekovič (**Mura**), Smiljan Bačani, Tilen Basle, Sara Berce, Dominik Bombek, Luka Božič, Katja Božičko, Franc Bračko, Angelca Fras, Stanko Jamnikar, Franc Janžekovič, Matjaž Kerček, Boris Kočever, Jure Kočever, Aleksander Koren, Albin Kunst, Danica Kušter, Katja Logar, Marjan Logar, Iris Petrovič, Alen Ploj, Matjaž Premzl, Tanja Rikanovič, Andreja Slameršek, Virgil Slaher, Borut Stumberger, Aleš Tomažič, Tadej Trstenjak, Marjan Trup, Martina Trup, Vladka Tucovič, Andrej Valenti, Miroslav Vamberger, Iztok Vreš, Davorin Vrhovnik, David Vujinovič, Gregor Žnidar (**Drava**), Milan Cerar, Matej Gamser, Davorin Gamser, Aleksander Koren, Mojmir Kosi, Miha Kronovšek, Stanka Kronovšek, Renata Mastnak, Jure Novak, Aljuna Pivko Knežević, Boštjan Pokorny, Zdravko Podhraški, Gabrijela Triglav Brežnik, Meta Zaluberšek (**Savinja**), Marjanca Agrež, Katarina Aleš, Mija Bertoncelj, Primož Bizjan, Blaž Blažič, Simon Blažič,

Henrik Ciglič, Andreja Dremelj, Katica Drndelič, Bojana Fajdiga, Dare Fekonja, Nataša Gorjanc, Janez Grašič, Jurij Hanžel, Vojko Havliček, Alenka Ivačič, Tomaž Jančar, Lara Kastelic, Leon Kebe, Andrej Kelbič, Aleš Klemenčič, Primož Kmecl, Urša Koce, Jure Kočan, Ivan Kogovšek, Jože J. Kozamernik, Boris Kozinc, Rado Legat, Mojca Lovšin, Marjana Mandeljc, Tomaž Mihelič, Tina Mikuš, Sava Osole, Jožef Osredkar, Miha Podlogar, Aleksander Pritekelj, Žiga I. Remec, Tomaž Remžgar, Rok Rozman, Mirko Silan, Dragana Stanojevič, Sergij Stepančič, Jošt Stergaršek, Metka Stok, Tanja Sumrada, Rudolf Tekavčič, Miro Trampuš, Tone Trebar, Tomi Trilar, Toni Urbas, Zlata Vahčič, Barbara Vidmar, Jani Vidmar, Stanko Zima, Miha Žnidaršič (**Zg. Sava**) Jadranka Ajkovič, Janez Božič, Majda Bračič, Branko Brečko, Matjaž Cizel, Vito Cizel, Angela Cuk, Zdravko Cuk, Ivan Esenko, Jolanda Gobec, Marjan Gobec, Maja Haler, Andrej Hudoklin, David Kapš, Marinka Kastelic, Dušan Klenovšek, Luka Krajnc, Marjan Kumelj, Joaquin Lopez, Valentina Mavrič Klenovšek, Petra Mohar, Rudi Omahen, Hrvoje Teo Oršanič, Martina Peterlin Urbanč, Zdravko Podhraški, Terezija Potočar, Katarina Peterlin, Borut Brinovec, Robert Rožaj, Dragana Stanojevič, Pavel Set, Jani Vidmar, Branimir Vodopivec, Milena Vranetič, Franci Vranetič, Saša Žinko (**Sp. Sava**), Laura Javoršek, Andrej Kelbič, Urša Koce, Katarina Konda, Primož Pahor, Borut Rubinic, Jana Sokolic, Tanja Sumrada (**Kolpa**), Andrej Berce, Jože Berce, Tomaž Berce, Darjo Bon, Dejan Bordjan, Marjeta Cvetko, Igor Dakskobler, Vid Dakskobler, Milan Fakin, Andrej Figelj, Jernej Figelj, Martin Gerlič, Peter Grošelj, Ajda Hain, Tomaž Hain, Tjaš Jarc, Ivan Kljun, Mika Kocjančič, Gašper Kodele, Dean Kovač, Matej Kovačič, Albert Kravanja, Zvonko Kravanja, Peter Krečič, Borut Kumar, Bogdan Lipovšek, Sonja Marušič, Jurij Mikuletič, Nevenka Pjafar, Slavko Polak, Miran Pregelj, Aljaž Rijavec, Jasmina Rijavec, Ajda Rudolf, Erik Sinigoj, Viljana Šiško, Anže Skoberne, Drago Telič, Gregor Torkar, Marko Trošt, Tomaž Velikonja, Polonca Voglar, Martin Završnik (**Notranjska & Primorska**), Igor Brajnik, Krajinski park Sečoveljske soline, Borut Mozetič, Sandi Rožnik, Borut Rubinic, Iztok Skornik, Dušan Suštaršič, Peter Trontelj, Al Vrezec, Enej Vrezec, Petra Vrh Vrezec (**Obala**).

Lokalni koordinatorji leta 2009 so bili: Željko Salamun (**Mura**), Cvetka Marhold, Luka Božič (**Drava**), Luka Božič (**Savinja**), Vojko Havliček, Tomaž Mihelič (**Zg. Sava**), Andrej Hudoklin, Dušan Klenovšek, Hrvoje Oršanič (**Sp. Sava**), Borut Rubinic (**Kolpa**), Andrej Figelj, Leon Kebe (**Notranjska & Primorska**), Borut Rubinic (**Obala**).

Summary

In 2009, the International Waterbird Census (IWC) was carried out on 17 and 18 Jan. Waterbirds were counted on all larger rivers, on the entire Slovenian Coastland and on most of the major standing waters in the country. During the census, in which 228 volunteer observers took part, 424 sections of the rivers with a total length of 1443.2 km and 203 other localities (177 stagnant waters and 90 streams) were surveyed. Altogether, 53 428 waterbirds belonging to 67 species and a single hybrid were counted. This is the fifth highest number of aquatic birds and the second highest number of species ever recorded in Slovenia during the January waterbird census. The greatest numbers of waterbirds were counted in the Drava count area, i.e. 23 240 individuals (43.5% of all waterbirds in Slovenia). By far the most numerous species was the Mallard *Anas platyrhynchos* (37.9% of all waterbirds), followed by the Coot *Fulica atra* (11.8% of all waterbirds), the Great Cormorant *Phalacrocorax carbo* (8.9% of all waterbirds), the Yellow-legged Gull *Larus michahellis* (7.7% of all waterbirds) and the Black-headed Gull *Larus ridibundus* (7.6% of all waterbirds). The number 1000 of the counted individuals was also surpassed by the Little Grebe *Tachybaptus ruficollis*, the Mute Swan *Cygnus olor*, the Eurasian Teal *Anas crecca*, the Tufted Duck *Aythya fuligula* and the Goldeneye *Bucephala clangula*. In 2009, the Cattle Egret *Bubulcus ibis* and the Barnacle Goose *Branta leucopsis* (an escapee) were recorded for the very first time during the January census. Among the rarer recorded species, the following should be given a special mention: the Whooper Swan *Cygnus cygnus* (registered only for the second time in the thirteen years since 1997), the Crane *Grus grus* (for the second time), the Garganey *Anas querquedula* (for the third time) and the Spotted Redshank *Tringa erythropus* (for the fifth time, although for the first time in the last six years).

Literatura

- BOŽIČ, L. (2001): Seznam ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst. — *Acrocephalus* 22 (106/107): 115-120.
- BOŽIČ, L. (2002): Zimsko štetje mokožev *Rallus aquaticus* v Sloveniji. - *Acrocephalus* 23 (110/111): 27-33.
- BOŽIČ, L. (2005): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2004 in 2005 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 26 (126): 123-137.
- BOŽIČ, L. (2006): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 27 (130/131): 159-169.
- BOŽIČ, L. (2007): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2007 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 28 (132): 23-31.
- BOŽIČ, L. (2008): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2008 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 29 (136): 39-49.
- CEGNAR, T. (2008): Podnebne razmere v decembru 2008. V: Naše okolje. Bilten agencije RS za okolje 15 (12): 3-23.
- CEGNAR, T. (2009): Podnebne razmere v januarju 2009. V: Naše okolje. Bilten agencije RS za okolje 16 (1): 5-24.
- DELANY, S. & SCOTT, D. (2006): Waterbird population estimates. Fourth Edition. - Wetlands International, Wageningen.
- MARKOŠEK, J. (2009): Razvoj vremena v januarju 2009. V: Naše okolje. Bilten agencije RS za okolje 16 (1): 25-31.
- SCOTT, D.A. & ROSE, P.M. (1996): Atlas of Anatidae populations in Africa and Western Eurasia. Wetlands International Publication 41. - Wetlands International, Wageningen.
- STROJAN, I. (2008): Pretoki rek v decembru. V: Naše okolje. Bilten agencije RS za okolje 15 (12): 67-71.
- STROJAN, I. (2009): Pretoki rek v januarju. V: Naše okolje. Bilten agencije RS za okolje 16 (1): 49-52.
- STUMBERGER, B. (1997): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1997 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 18 (80/81): 29-39.
- STUMBERGER, B. (1998): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1998 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 19 (87/88): 36-48.
- STUMBERGER, B. (1999): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1999 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 20 (92): 6-22.
- STUMBERGER, B. (2000): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2000 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 21 (102/103): 271-274.
- STUMBERGER, B. (2001): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2001 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 22 (108): 171-174.
- STUMBERGER, B. (2002): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2002 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 23 (110/111): 43-47.
- STUMBERGER, B. (2005): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2003 v Sloveniji. - *Acrocephalus* 26 (125): 99-103.

Arrived / Prispelo: 10.11.2009

Accepted / Sprejeto: 19.2.2010

DODATEK / APPENDIX

Tabela 4: Število prešteti vodnih ptic v januarjem štetju leta 2009 v Sloveniji (M - Mura, ŠČ - Ščavnica, LD - Ledava, MR - Mura razno: jezera, ribniki, gramoznice, mrtvice in potoki v Pomurju ter bližnji okolici, DA - Drava Alpe: meja z Avstrijo pri Libeličah - Selnica ob Dravi, MM - Meža in Mislinja, D - Drava: Selnica ob Dravi - meja s Hrvaško pri Središču ob Dravi, DV - Dravinja, P - Pesnica, DPP - Dravsko in Ptujsko polje: ribniki, gramoznice, kanali, potoki in polja na Dravskem in Ptujskem polju ter bližnji okolici, S - Savinja, ŠAL - Šaleška jezera: Škalsko, Velenjsko in Šoštanjno jezero, SR - Savinja razno: jezera, ribniki, manjše reke in potoki na Savinjski ravnini ter bližnji okolici, ZGS - zgornja Sava: Sava Bohinjka, Sava Dolinka, Sava do Gornje Save (Kranj), SOR - Selška Sora, Poljanska Sora in Sora, SRS - srednja Sava: Gornja Sava (Kranj) - Breg pri Litiji, KBI - Kamniška Bistrica, LB - Ljubljana, SAR - Savska ravan: jezera, gramoznice, manjše reke in potoki na Savski ravnini, LBA - Ljubljansko barje: jezera, ribniki, kanali in potoki na Ljubljanskem barju, SSO - Sava soteska: Breg pri Litiji - Zidani Most, SS - spodnja Sava: Zidani Most - meja s Hrvaško, MI - Mira, K - Krka, ST - Sotla, SSR - spodnja Sava razno: jezera, ribniki, gramoznice in potoki na Krški ravnini ter bližnji okolici, KO - Kolpa, KOR - Kolpa razno: jezera, manjše reke in potoki na Kočevskem in v Beli krajini, SO - Soča, I - Idrijca, VI - Vipava, VID - Vipavska dolina: jezera, glinokopi in potoki v Vipavski dolini, NOT - Notranjska: notranjska kraška polja in ponikalnice, Cerkniško jezero, RE - Reka, O - Obala: slovensko obalno morje, OS - Obala soline: Sečoveljske in Strunjske soline, OZ - Obala zatok: Škocjanski zatok, OR - Obala razno: reke in stoječe vode v Koprskih brdih). Število vodnih ptic, ki so bile v celoti preštete na prenočiščih, je označeno s krepkim tiskom.

Table 4: The number of waterbirds counted during the International Waterbird Census (IWC) in 2009 in Slovenia (M - Mura, ŠČ - Ščavnica, LD - Ledava, MR - Mura other: lakes, fishponds, gravel pits, oxbows and streams in Pomurje and neighbourhoods, DA - Drava Alpe: from border with Austria at Libeliče to Selnica ob Dravi, MM - Meža and Mislinja, D - Drava: from Selnica ob Dravi to border with Croatia at Središče ob Dravi, DV - Dravinja, P - Pesnica, DPP - Dravsko polje and Ptujsko polje: fishponds, gravel pits, channels, streams and fields on Dravsko and Ptujsko polje and neighbourhoods, S - Savinja, ŠAL - Šaleška jezera: Škalsko, Velenjsko and Šoštanjno Lakes, SR - Savinja other: lakes, fishponds, small rivers and streams on Savinja plain and neighbourhoods, ZGS - Upper Sava: Sava Bohinjka, Sava Dolinka, Sava to Kranj, SOR - Selška Sora, Poljanska Sora and Sora, SRS - Middle Sava: from Kranj to Breg pri Litiji, KBI - Kamniška Bistrica, LB - Ljubljana, SAR - lakes, gravel pits, small rivers and streams on Sava plain, LBA - lakes, fishponds, channels and streams on Ljubljansko barje, SSO - Sava gorge: from Breg pri Litiji to Zidani Most, SS - Lower Sava: from Zidani Most to border with Croatia, MI - Mira, K - Krka, ST - Sotla, SSR - Lower Sava other: lakes, fishponds, gravel pits and streams on Krško plain and neighbourhoods, KO - Kolpa, KOR - Kolpa other: lakes, small rivers and streams in Kočevsko region and Bela krajina, SO - Soča, I - Idrijca, VI - Vipava, VID - lakes, gravel pits and streams in Vipava valley, NOT - Notranjska: karst fields and disappearing streams, Cerkniško Lake, RE - Reka, O - Slovene coastal sea, OS - Coastal salt pans: Sečovelje and Strunjan salt pans, OZ - Škocjanski zatok, OR - other localities on coast: rivers and stagnant waters in Koprška brda). The number of waterbirds counted entirely at roosting places is denoted in bold.

L. BOŽIC: Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2009 v Sloveniji

Tabela 4 / Table 4: IWC2009; naslov glej str. 177 / title see page 177

	Slovenija		Mura					Drava					Kolpa			Zgornja Sava / Upper Sava								
	Skupaj I ^{see} / Total overall	M	Š	LD	MR	Sk _U ^{paji} / Total	D	D	DV	P	DPP	Sk _U ^{paji} / Total	KO	KOR	Sk _U ^{paji} / Total	ZGSSOR	SRS	KBI	LBSARLBA	Sk _U ^{paji} / Total				
<i>Gavia stellata</i>	1																							
<i>Gavia arctica</i>	77																							
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	1245	32	3	29	6	70	17	320	10	2	6	355	53	53	25	2	192	71	11	301				
<i>Podiceps cristatus</i>	232	1		1		2		47	1			48			21		7			28				
<i>Podiceps grisegena</i>	6							1				1												
<i>Podiceps nigricollis</i>	50														2					2				
<i>Phalacrocorax carbo</i>	4749	414				414	277	2238	56			2571	123	123	21	235	65			321				
<i>P. aristotelis</i>	99																							
<i>P. pygmaeus</i>	380	3		1		4		376				376												
<i>Botaurus stellaris</i>	6							1				1			1					1				
<i>Bubulcus ibis</i>	5																							
<i>Egretta garzetta</i>	122																							
<i>Casmerodius albus</i>	340	32	24	44	13	113		56	23	7	32	118	1	1	1			19	1	21				
<i>Ardea cinerea</i>	935	46	21	19	19	105	10	46	65	39	7	48	215	12	12	78	35	51	6	21	4	17	212	
<i>Ciconia ciconia</i>	1											1	1											
<i>Cygnus olor</i>	1653	179	1	160	24	364	55	585	1	1	1	642	6	6	14		193	9	8	224				
<i>Cygnus cygnus</i>	2							2				2												
<i>Anser fabalis</i>	79	2			3	5		72				72												
<i>Anser albifrons</i>	571							571				571												
<i>Anser anser</i>	7							1				1					1						1	
<i>Branta leucopsis</i>	1							1				1												
<i>Tadorna tadorna</i>	16																							
<i>Cairina moschata</i>	9						1					1												
<i>Aix galericulata</i>	1														1								1	
<i>Anas penelope</i>	424				8	8		152				152	2		2		11						11	
<i>Anas strepera</i>	118							36				36	3		3	1	1	9					11	
<i>Anas crecca</i>	1960	235	5	34	21	295	6	32	783			821	38	1	39	1	9						10	
<i>Anas platyrhynchos</i>	20250	1407	142	350	1123	3022	244	398	5536	350	27	628	7183	481	131	612	895	254	1258	61	1725	117	68	4378
<i>Anas acuta</i>	2							2				2												
<i>Anas querquedula</i>	2															2								2
<i>Anas clypeata</i>	79														1			1						2
<i>Aythya ferina</i>	567	7			11	18	14	406				420			1		30	3						34
<i>Aythya nyroca</i>	6														0		1							1
<i>Aythya fuligula</i>	1197				2	2	5	881	2			888	1		1	2	7	228	3					240
<i>Aythya marila</i>	9							8				8												
<i>A. ferina X nyroca</i>	1																	1						1
<i>Clangula hyemalis</i>	1															1								1
<i>Melanitta nigra</i>	1							1				1												
<i>Melanitta fusca</i>	11							7				7					2							2
<i>Bucephala clangula</i>	1008	28			7	35	6	886				892	6		6	1	27							28
<i>Mergellus albellus</i>	54	2				2		46				46												
<i>Mergus serrator</i>	74																1							1
<i>Mergus merganser</i>	441	29				29	45	99				144			56	40	111							207
<i>Haliaeetus albicilla</i>	8	1		1		2		3				3	2		2									
<i>Rallus aquaticus</i>	73				14	14		25			1	26						2		1				3
<i>Gallinula chloropus</i>	221	2		10	13	25	1	15				16	2	6	8	4	1	50	5	11				71
<i>Fulica atra</i>	6312	47	4	16	113	180	87	3373				3460	107	15	122	95	453	56	15	2				621
<i>Gruus grus</i>	1							1				1												
<i>C. alexandrinus</i>	2																							
<i>Pluvialis squatarola</i>	2																							
<i>Vanellus vanellus</i>	39																							
<i>Calidris minuta</i>	7																							
<i>Calidris alpina</i>	12																							
<i>Gallinago gallinago</i>	58				3	3		6	3	2	11							7		9				16
<i>Scolopax rusticola</i>	3												1		1									
<i>Numenius arquata</i>	19				1	1																		
<i>Tringa erythropus</i>	1																							
<i>Tringa totanus</i>	4																							
<i>Tringa nebularia</i>	8																							
<i>Tringa ochropus</i>	49	27	4		2	33		15			1	16												
<i>Actitis hypoleucos</i>	16	3				3																		
<i>Larus melanocephalus</i>	3																							
<i>Larus ridibundus</i>	4038	2				2	23	1626				1649						17						17
<i>Larus canus</i>	978							901				901					1							1
<i>Larus michahellis</i>	4091	6				6	22	1478				1500					2	1						3
<i>Sterna sandvicensis</i>	22																							
<i>Alcedo atthis</i>	99	14		2	3	19		16	1	1	18	1		1				3						3
<i>Cinclus cinclus</i>	570						9	40	3	11		63			198	32			23	3				256
Skupaj / Total	53428	2519	204	6671386	4776	799	539	20641	496	44	721	23240	838	154	9921418	375	2824	67	2053	164	131			7032

Nadaljevanje tabele 4 (desna stran) / continuation of Table 4 (right side)

	Spodnja Sava / Lower Sava					Savinja			Notranjska & Primorska						Obala / Coast									
	SSO	SS	MI	K	ST	SS _R	Skupaj/ Total	S	ŠAL	SR	Skupaj/ Total	SO	I	VI	VID	NOT	RE	Skupaj/ Total	O	OS	OZ	OR	Skupaj/ Total	
<i>G. stel.</i>																							1	1
<i>G. arc.</i>																							77	77
<i>T. ruf.</i>	11	21		161		19	212	1	19		20	4	6	5	2	69		86	9	28	111		148	
<i>P. cri.</i>	1	2		11		2	16	4	5		9	1				1	1		3	115		11	126	
<i>P. gri.</i>		3					3													2			2	
<i>P. nig.</i>						2	2													46			46	
<i>P. car.</i>	22	227		282			531	410			410	74	13	62	3		3	155	181	40	2	1	224	
<i>P. ari.</i>																				99			99	
<i>P. pyg.</i>																								
<i>B. stel.</i>								1		1												3	3	
<i>B. ibi.</i>												5							5					
<i>E. gar.</i>																				4	111	7	122	
<i>C. alb.</i>		6	4	19		5	34				3	1	7	7	6			24	2	26	1		29	
<i>A. cin.</i>	2	11	2	85		7	107	49	2	1	52	62	34	30	7	23	2	158	4	28	42		74	
<i>C. cic.</i>																								
<i>C. olo.</i>		27		236		2	265	4	93	28	125					16	1	17	1		9		10	
<i>A. fab.</i>				2			2																	
<i>A. alb.</i>																								
<i>A. ans.</i>													1					1	1		3		4	
<i>B. leu.</i>																								
<i>T. tad.</i>																				16			16	
<i>C. mos.</i>							8				8													
<i>A. gal.</i>																								
<i>A. pen.</i>				1		2	3	1	3		4								224	20			244	
<i>A. str.</i>						8	8	1			1								57	2			59	
<i>A. cre.</i>		46		8		46	100	27	6		33					3		3		417	242		659	
<i>A. pla.</i>	102	315	10	1216	14	44	1701	1039	228	2	1269	316	74	189	125	400	38	1142	106	628	207	2	943	
<i>A. acu.</i>																								
<i>A. que.</i>																								
<i>A. cly.</i>																1		1		38	38		76	
<i>A. fer.</i>		24		3		53	80	2	8		10	2						2			3		3	
<i>A. myr.</i>						5	5																	
<i>A. fil.</i>		33				21	54		12		12													
<i>A. mar.</i>				1			1																	
<i>A. f. X n.</i>																								
<i>C. hye.</i>																								
<i>M. nig.</i>																								
<i>M. fus.</i>																				2			2	
<i>B. cla.</i>				6		1	7	6			6					15		15	3	15	1		19	
<i>M. alb.</i>						5	5											1	1					
<i>M. ser.</i>																			61	12			73	
<i>M. mer.</i>		5				5	15				15	20	14		7			41						
<i>H. alb.</i>						1	1																	
<i>R. aqu.</i>		1				12	13	1	3		4			1		3		4		2	7		9	
<i>G. chl.</i>				40		4	44	1	26		27				11	3	1	15		3	8	4	15	
<i>F. atr.</i>		35		248		351	634	1	728		729	2	1	2		1		6	155	266	135	4	560	
<i>G. gru.</i>																								
<i>C. ale.</i>																					2		2	
<i>P. squ.</i>																				2			2	
<i>V. van.</i>																				39			39	
<i>C. min.</i>																				7			7	
<i>C. alp.</i>																				10	2		12	
<i>G. gal.</i>				8		1	9								4		1	5					14	
<i>S. rus.</i>																					1	1	2	
<i>N. arq.</i>																				1	3	14	18	
<i>T. ery.</i>																				1			1	
<i>T. tot.</i>																					4		4	
<i>T. neb.</i>																				7	1		8	
<i>T. och.</i>																								
<i>A. hyp.</i>				2			2	1			1									8	2		10	
<i>L. mel.</i>																				2	1		3	
<i>L. rid.</i>		25		3			28	1	40		41				10			10	1070	539	135	547	2291	
<i>L. can.</i>		3				3	6		48		48						2	2	9	2	3	6	20	
<i>L. mic.</i>		2					2		4		4	80	9	29	279			397	1744	225	5	205	2179	
<i>S. san.</i>																				22			22	
<i>A. att.</i>	1	1		12		5	19	4	4		8	5	5	2				12		16	3		19	
<i>C. cin.</i>	2			33			35	17	1		18	129	48	11	9		1	198						
	141	787	16	2377	14	599	3934	1593	1231	31	2855	703	205	339	465	544	47	2303	3745	2757	1025	769	8296	